[א מיי' פ"ה מהל' נדרים הל' יב טוש"ע יו"ד סי' קב

סעי׳ ד בהגה וסי׳ רטו

סעי' י:ז

מרומות הלכה יא:

[:םעי' ג

רמי בר חמא יקונם פירות האלו עלי קונם

הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן

. ובגידוליהן ישאני אוכל ושאני טועם מותר

בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שורעו כלה

אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי

גידולין אסורין אמר רבי אבא שאני קונמות

הואיל ואי בעי מתשיל עלייהו אהוו להו כדבר

שיש לו מתירין ואין במיל ברוב והרי תרומה

ידאי בעי מיתשיל עלה ובמלי ואן ברוב ידתנן

יםאה תרומה ממאה שנפלה לפחות ממאה

חולין תרקב הא למאה תעלה אמרי בתרומה

ביד כהן עסקינן דלא מצי מיתשיל עלה אי

הכי אימא סיפא אם היתה מהורה תמכר

לכהן אלא בישראל שנפלו לו מבית אבי

אמו בהן עםקינן [והא] קתני סיפא תימכר

לכהן חוץ מדמי אותה מאה אלא אימא

בשלמא יקונמות מצוה לאיתשולי עליהן

משום דרבי נתן מדאמר רבי נתן כל הנודר

כאילו בנה במה והמקיימו כאילן מקטיך

עליה 🕫 תרומה מאי מצוה לאיתשולי

עלה גופא אמר רבי יוחנן ליטרא בצלים

שתיקנה וזרעה מתעשרת לפי כולה יתיב

רבה וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב

חסדא יסאן צאית לך ולר' יוחנן רבך יהיתר שבהן להיכן הלך אמר ליה מי לא תנן דכוותה בצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו

תריך מעשר. תרומת מעשר דיגון הוא [דקא גרים] ליה דלא מחייב

בתרומת מעשר עד דמידגן והאי מאשתקד נידגנה הלכך מעשר עליה משל אשתקד ולא הוי איסורו על ידי קרקע הלכך לא הוי בטילתו ע"י קרקע: **אפילו גידולי איסוריו**. אלמא דאין גידולי

 לעיל מז. נב: נז.,
סרומות פ״ה מ״ה,
ג'ינין מו: לעיל כב. ע"ש [לקמן ס:], ד) נ"א רבא, ה) [פסחים לג: שבועות י: מעילה יב.], ו) שביעית פ"ו מ"ג לעיל נת., ז) [דף נת:],

הגהות הב"ח

(מ) גמ' שאיני חוכל יה) גם שאיבי חוכנ רשאיני: (כ) שם מקטיר עליה אבל תרומה מחי: (ג) רש"י ד"ה הא אם וכו׳ לגירים הס"ד ואח"כ מ"ה אמרי הא: (ד) ד"ה אלא ביד ישראל וכו׳ בה כהן ישראל היי נור בט כאן והיינו דקתני סיפא וכו׳ ישראל היא הס״ד ואח״כ מ"ה חוץ וכו' ואם נפלה: (ה) ד"ה אלא לעולם וכו' בטלה ברובא ולא הדרא קושיה: (ו) ד"ה היכן וכו׳ לעשרה הס״ד:

גליון הש"ם

נמ' תרומה מאי מצוה. גם" תרומה מאי מצוה. ע"י כ"מ נג ע"ל מוס' ד"ה הו"ל ולע"ק: שם היתר שבהן לחיבן הלך. ע" בר"ל ע"ו לף סס"ו ע"ל:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ברוב נמחק (דהא בעינן ק' ומ"ט בשיטה מקובלת דחוק דהא הכל מדרבנן קמיירי דמדאורייתא אף דבר שיש לו מתירין בטל כמ״ש :(.גי מינו

מוסף רש"י מתיב רמי בר חמא. לר' אמי מותיב דקא פשיטא ליה דגידולי היתר מעלין האיסור משביעית, ולית ליה הך סברא דר' יוחנן ור' יונתן דשאני שביעית וכו', ומוחיב ליה

קבבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולי אסורין, אלמא לא אתו גידולי היתר ומעלין האיסור (ראמ״ה בשמו). בחילופיהן. אם נתחלפו בפירות אחרות ודבר שלא בא לעולם

רוגני שנמי כם יפניט הוא, ובגדולוהן: אטען והגדעו (דעיר שני), כאילו בנה במה. נשעת איסור הכמות (יבמות קט: גיטין מו:) או: לענודת כוככים (לעיר כב.) וחוטא הוא דכמיב וכי מחדל לנדור, וגר' הא לא מחדל יהיה בך מטא (יבחות קום). והמקיימו. ולא שאל עליו למכס להמירו, כאילר מקטיר עליה. על הבמה וגמר עונו שלם, לפי שעל ידי כך הוא מרגיל עלמו בנדרים (גיסיו מו:) שעבר עליו שחי עבירום, אלא ילך אלל מכס וימירנו כדי שלא יהא רגיל בכך (יבחות קום).

היתר מעלין את האיסור וקשיא לרבי אמי: ואין בטיל ברוב. כלומר ברוב מדתו בגדוליו רבים: הרי תרומה דחי בעי מיתשיל עלה. שחם היה בדעתו להפריש תרומה ומעשר על פירותיו מפירות קופה זו וטעה ונתן מקופה אחרת יכול לשאל עליה לפני חכם ולומר לו לא היה בדעתי ליתן מקופה זו אלא מזו ולא הויא תרומה ואפילו הכי בטלה ברובא דתנן וכו': מירקב. הכל שאין לה מקנה לא לכהן ולא לישראל: הא אם נפל למאה מעלה. סאה אחת ושאר מותר אלמא דבטלה ברוב דידיה כמו האי דהיינו במאה ואכתי קשיא לרבי אמי מתני׳ דנדרים: (ג) [ומשני] הא תרומה בתרומה ביד כהן עסקינן. דמחחר שוכה בה כהן לא מצי מיתשיל עלה אינש ולא דמי לקונמות: מימכר לכהן. הרי ביד כהן היא ואין לריך לו למוכרה: אלא ביד ישראל עסקינן שנפלו וכו'. דלא מלי איהו מיתשיל עלה שכבר זכה בה כהן (ד): והא קתני סיפא אם היתה עהורה מימכר לכהן. שהרי ביד ישראל היא חוץ מדמי אותה סאה אם נפלה לו מבית אבי אמו כהן אמאי אמר חוץ מדמי אותה סאה אפילו אותה סאה נמי תימכר הואיל ובאתה לו בירושה: אלא. לעולם בתרומה ביד ישראל עסקינן ומלי מתשיל [עליה] ואפילו הכי בטלה ברובא (ס) והדרא הושיא

לדוכתיה. תריץ הכי גרסינן אלא גבי קונמות מצוה לאיתשולי עלייהו וכמאן דאיתשיל עלייהו דמי והוה ליה דבר שיש לו מתירין ואין בטל ברוב: אבל סרומה מאי מלוה איכא לאיתשולי עלה. וכיון דלאו מלוה היא לא אתי לאיתשולי עלה וכדבר שאין לו מתירין דמי להכי בטיל ברובא: וורעה מחעשרת לפי כולה. אפילו מן הליטרא של עיקר: היסר שבהן. אותה ליטרא של עיקר שהיתה מחוקנת: היכן הלך. הואיל ואיתיה בעין אין אריך (10 לעשרם: כאלים. של ששיח וכו'. לימא היתר שבהן העיקר שגדלו בששית להיכן הלך ותשתרי העיקר:

אתוספת

מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה. שעל ידי דיגון מתחייב במעשר ולא ע"י קרקע: מחיב רמי בר חמא קונם פירום האלו עלי וכו'. לר׳ ינאי פריך דאמר לעיל [מ:] בצל של תרומה שרבו גידוליו על עיקרו מותר דאלמא סבירא ליה דכולהו גידולין אע"פ שאין איסורן ע"י אמרי מעשר דיגון הוא דקא גרים ליה מתיב

פריך ליה מקונמות דאין מעלין. והא דלא פריך לי׳ מברייתא דליטרא מעשר טבל דתניא לעיל בסמוךי) משום דממתני׳ אלימא ליה לאקשויי ועוד דמעשר פשיטא ליה דדבר שיש לו מתירין הוא: והרי תרומה דאי בעי מסשיל עלה. על ידי פתח או חרטה כשאר נדרים. והא דלא פריך ליה אי הכי בבצל של תרומה נמי אמאי א"ר ינאי דגידולין מעלין אותו [הא] אי בעי מתשיל עליה והוי דבר שיש לו מתירין משום דמלי למדחייה דבישראל שנפלה לו מבית אבי אמו כהן עסקינן ומשום הכי פריך לי׳ מהך מתניתין דליכא למדחייה בהכי. כך נראה בעיני: סאה תרומה טמאה. נקט תרומה טמחה לחשמועינן רבותח דדיוקא דהא למאה אע"ג דטמאה היא תעלה: חירקב. דכיון דטמאה היא לא חזיא לכהן לאכילה ובהיסק נמי לא שריא דחיישינן לתקלה כדאיתא פרק קמא דפסחים (דף כ:): בתרומה ביד כהן. דכיון דוכה בה כהן שוב אינו יכול לישאל עליה: והא קחני סיפה חמכר לכהן חוץ מדמי אותה סאה. ואי דנפלו לו מבית אבי אמו כהן אמאי אינו מוכר אפילו אותה סחה: חלח קונמום מלוה לחסשולי עלייהו. וכיון שכן כחילו חתשיל עלייהו דמי: כל הנודר כאילו בנה במה. בירשתיו בפ' ד' נדרים (לעיל דף כב.): תרומה מאי מלוה לאתשולי עלה

אם איכא. הלכך כיון שאין ההיתר בא מעלמו וליכא מלוה למעבד הכי לא מיקרי דבר שיש לו מתירין. והקדש דקא מני לעיל [נח.] בדבר שיש לו מתירין בהקדש בדק הבית עסקינן דעל כרחין לפדייה קחי: גופה ליטרה בללים שחקנה וורעה. כלומר שהפריש כל מעשרותיה מתעשרת לפי כולה ולא לפי גידולין בלבד דאתו גידולין ומבטלי עיקר לגמרי: וכי היתר שנהן להיכן הלך. נראה בעיני דהכי מקשה אפילו תימא דגידולין של היתר מבטלים עיקר של איסור התם היינו טעמא משום דכיון שרבו גידוליו על עיקרו נמצא שכשאוכל אינו טועם טעם האיסור כלל הלכך אף על פי שאיסור שבו מעורב בתוכו ולא אזל ליה לעלמא שרי אבל גבי מעשר כיון דלפי חשבון הטבל חייביה רחמנא לעשורי הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכי היתר שבהן להיכן הלך:

לס הפחות מכאה חודץ החדץ הרקב. אין זה לשון המשכה חודץ השיים לקלר לשון המשכה ומכין המשה הודץ השיים לקלר לשון המשכה ומכיא מה שהוא לריך ממנה והא דלא אמריע שבף בירושלמי פריך לה אליפא דרכי יומן דאמר בפרק כל שנה דמדליקון במטין של מרומה טמאה דלא חיישין למקלה ומשני דדמוע קיל להו לאישי והכא חייש לתקלה דלמא אמי למיכל מיניה: הא לבאה תעלה. דאפילו מרומה טהורה עולה באחד ומאה כדיליף לה בספרי מקל ומומר הא דמהדר לאקשויי ולא מקשי מכמה [משניות] ששנו בהם בפירוש שחרומה עולה באחד ומאה משום דכולהו

מתר מותר מתף היא מתר של מנו מכם העוד כל של מום היא בתרושה שנה בתרושה בנד בהן דלא בצי אימא שיפה כדי כהן אבל הכיל מקום על היה ברכן לא מצי לאפקועי שם תרומה מינה על ידי שאלה והרב רבי אלישור ממוץ פירש דלא מצי שהפרישה מצי מיתשיל עלה וצריך לומר לפירושו דאף על גב דיכול הישראל להחזירה לחולין היו ליה דבר שאין לו מתירין דלא שכים של כל שמא עליה אבל כל זמן שהיא ביד ישראל זימנין דלים ליה תבוחה לאכול והחזירה לחולין היו ליה דבר שאין לו מתירין דלא שכים שהיא מום האימא שישא אימא בשלמא קונמות מצוח לאיתשולי אימא שישא אם היתה שהורה תמבר לבהן. אלמא אכתי לאו בד נק נו מתירין דקתמייהו עומדים לישאל: היתר שבהן להיבן הלים, ולית ליה דגידולין מבטלין את העיקר:

תוכ רמי בר חמא קוגם פירות חללו עלי קוגם בו'. זכיון דאמר קונם סממא אסרם עליו בהנאה בין בחליפין בין במריב רמי בר חמא קוגם פירות חללו עלי קוגם בו'. זכיון דאמר קונם סממא אסרם עליו בהנאה בין בחליפין בין בנידולין: קוגם שאני אובל. לא אסר עצמו אלא בגופס והלכך בדבר שורעו כלה הגידולין מוחרין אבל בדבר באין זרשו סלה אפילו גידולי גידולין לאפור היחר אינם מעלים את האיסור דאי מעלים גידולין אמחי אסר בירולין ולימו גידולי היחר וליבטלו לעיקר אלא שמע מינה דגידולין אח מבטלין אסר הלכך העיקר המסשט גידולין ואסרין מטעם עיקר ועיקר השוב ואינו בטל ודי דידול אי אינו מחיר ע"י קרקע כמו שביעת מכל מקום דמי לעל די קרקע החירו ולא שייך לשניי דיגון הוא דקא גרים ליה: א"ר | אבאן שאני קוגבות הואיל ואי בעי ביתשל עלייהו והוי בדבר שיש לו בתירין ולא בשיל. ולכך לא מבטלי גידולי לעיקר והא דמן לעלי מוף גדולי מוסר דבול היון משם יין מותר דבטל היינו משום דהוי מון באלינו מיו דבר שיש לו בתירין ולא בשיל. ולכך לא מבטלי גידולי לעיקר והא דמן לעיל מיו דבר שיש לו במיר ואם לעם מות דבטל היינו מין במלינו מיו דמסיק רב אש לו פתריך לא במיל הבל הביל הור לא במיל הול מחירין לא בטיל היינו מין במלינו והא דמסיק רב אש לו מחירין לא בטיל היינו מין במינו והא דמסיק רב אשי לו מחירין לא בטיל היינו מין במינו והא דבר שיש לו מחירין לא בטיל היינו מין במינו והא דמסיק רב אש לו מחירין לא בטיל היינו מין במליו והא דמסיק רב איש לו מחירין לא בטיל היינו מין במינו והא דמסיק רב לאב

תרומות הלכה יו טוש"ע י"ד סימן שלא קרקע מעלין את העיקר ומשום הכי סעיף מח: סאי פי"ד מהלי מרומות המכם יתו. [ד מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כה טוש"ע י"ד סי' רג פירוש הרא"ש אמרי מעשר דיגון קא גרים לה. הא לאמרת דמעשר איסורו על ידי קרקע הא ליתא דתבואה

הזרועה אינה חוזרת לטיבלה עד שתמרח בכרי הלכך אין איסורו על ידי קרקע ואינו בטל נמי על ידי קרקע דהעיקר והגידולין שלו חיובן בשעת המירוח שלו לויכן כשלת התירות והיינו על ידי לדס: קונם פירות האלו. מפורש למעלה: אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין. אלמא אין גידולי היתר מעלין את האיסור דאי מעלין אמאי אסור בגדולין הרי לא אסר עלמו אלא בגוף הפרי ולא בגדולים וניתו הפרי זכנו בגדופים זפינו גידוליו [ויבטלו] העיקר אלא שמע מינה דלא מבטלי גידולין לעיקר הלכך טעם העיקר מתפשט בגידולין והכל אסור ונהי דלא דמי לשביעית לגמרי דאיסורייהו ידי גידוליו מתערבין יחד מעצמן ולא דמי למעשר דאין איסורו כלל כשמחובר לקרקע אלא עד שעת דיגון: הוה ליה כדבר שיש לו מתירין ואינו במל ברוב. דאפילו נאלף לא נטיל: והרי תרומה דאי בעי מתשיל עלה. אף על נב דאי מחשיל עלה הדרא ובמלה ברובא דתנו מאה הוה מלי לאחויי דקרי נהדיא למרומה אין לה מתירין אלא דניסא ליה לאיתויי ממתניי: שנפלה לפחות ממתניי: שנפלה לפחות ממאה חוליו

. אל בטילי בעיסה משום דהוי דבר שיש לו מחירין ואע"ג דלא הוי מין במינו יש לומר דהתם משום דאיכא נחינת טעם ולא בטלי: והרי תרובוה בו' דתגן. ה"ה דהוי מצי למיפרך למאן דאמר מרומה אין לה מתירין: שאה של תרובוה שגפלה ומה פנטינ: זהרי תרובה בו דרגב, היה דהי מני נמיפרן ממחן דממר מרומה זין גה ממירין: סאה שר תרובה שבפדה לפחות סבאה תריבה. למני מני מני פנסלה בפחות מי המקרין: א"ה. דמוקי להו בעלה בפחות מץ ואסמכוה רבנן ואקרא דמינים תרימו ממט הים מאחה מרים ממחו שופל למוכו מקדשו: א"ה. דמוקי להו ביד רהן אם כן אירי שהדמוע אירע בנית הכהן ואימא סיפא אם היה עם הורכן ממכר לכהן והא דייהי הוא אל מיירי שהי ביד היבלא שופלו עו מרומה מביח אבי אמו בא דייהי הוא אל מיירי שהן ביד הישראל ושפיר מני מובין לה אלא שמע מינה דמיירי במרומה שהפריש ישראל לשל למוכן להו ביר שיש או ברשיש או בשלמא קוגבות מצוח לאיתשולי עלייהו והוי רבר שיש או במרומה שהפריש בהם להיבן הלבה. כלומר הימר שהיה בליטרא שני היו הליבה בלובן הלבה. כלומר הימר שהיה בליטרא השימר היכן הלך דסבירא להו הלא המחור מציו לא האימר מעלין את האיסור ומצי למוכחי דגידולי הימר מעלין את האיסור ומצי למוכח בליכור המה את המוכח בלחור מההיא דמוכש דלעים.